

An aerial photograph of a rural landscape. The scene is dominated by vibrant green agricultural fields, likely corn or similar crops, arranged in neat rows. A prominent feature is a winding canal or waterway that curves through the fields, bordered by a narrow strip of land. A paved road follows the curve of the canal. In the background, there are scattered farm buildings and more fields under a clear sky. The overall impression is of a well-maintained agricultural region.

VEILIGHEIDSRGIO NOORD HOLLAND NOORD

Regionaal risicoprofiel 2020 - 2021

Definitief

Vastgesteld door het AB op 6 maart 2020

Inleiding

Aanleiding

Natuurbranden, overstromingen, maar bijvoorbeeld ook infectieziekten en uitval van nutsvoorzieningen vormen doorlopend een bedreiging van de samenleving. Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in een veiligheidsregio aanwezige risico's. Op basis van deze risico's prepareert de veiligheidsregio zich en kan het bestuur strategische keuzes maken voor de risico- en crisisbeheersing. Deze ambities worden vastgelegd in het beleidsplan van de veiligheidsregio. Om met risico's om te kunnen gaan moeten overheid, bedrijven en burgers nauw samenwerken. Het risicoprofiel is hiermee tevens een basis voor risicocommunicatie.

Vaststelling

Het Regionaal risicoprofiel is op 6 maart 2020 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Noord-Holland Noord.

De maatschappij wordt steeds sneller en vaker geconfronteerd met nieuwe en onbekende risico's. Zowel op technisch gebied, als op het sociale terrein. Om hier beter op in te kunnen spelen wordt dit risicoprofiel vastgesteld voor een periode van twee jaar. Sommige toekomstige risico's, zoals bijvoorbeeld windmolenparken op zee en de energietransitie, zijn al in beeld. In de toekomst geven deze een ander risicoprofiel, maar ze leiden nu nog niet tot preparatieve keuzes voor de crisisorganisatie.

Totstandkoming regionaal risicoprofiel

Samenwerking

Bij het opstellen van het risicoprofiel werkt de veiligheidsregio samen met relevante partners, zoals gemeenten, provincie, politie en waterschap. De basis voor het opstellen van het risicoprofiel is de 'Handleiding Regionaal Risicoprofiel'. Tijdens het opstellen van dit risicoprofiel is tevens intensief samengewerkt met Veiligheidsregio Zaanstreek - Waterland. Beide regio's kennen grote overeenkomsten in soorten risico's en hebben veelal te maken met dezelfde partners. Op deze manier is voordeel gehaald op efficiëntie en effectiviteit. Tijdens twee expertbijeenkomsten is de basis gelegd voor het risicoprofiel. Daarnaast heeft een analyse plaatsgevonden van GRIP incidenten (grotere incidenten met gecoördineerde multidisciplinaire afstemming) over de afgelopen 10 jaar. De uitkomsten van de expertbijeenkomsten en GRIP analyses zijn samengevoegd in het risicoprofiel.

Risico inventarisatie

Tijdens de eerste expertsessie is met de partners en gemeenten gekeken naar de ontwikkelingen in de regio, binnen Nederland en zelfs wereldwijd. Hierbij is ook de informatie uit het Nationaal Veiligheidsprofiel meegenomen. Partners hebben vanuit hun eigen risicoprofiel inbreng gegeven. Vervolgens zijn per thema de relevante crisistypes bepaald, hierbij is tevens rekening gehouden met de inspanningen van afgelopen jaren.

Risicoanalyse

Tijdens de tweede bijeenkomst zijn de geselecteerde crisistypes geanalyseerd en 'gescoord'. Bij de beoordeling van de risico's zijn de vitale belangen (territoriale, fysieke, economische en ecologische veiligheid, sociale en politieke stabiliteit en de veiligheid van cultureel erfgoed) meegewogen en is een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid. Voor de beoordeling is gebruik gemaakt van expert judgement.

Deelnemers bijeenkomsten en betrokken gemeenten

Regiobeeld

Geografische kenmerken

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord bestrijkt het gebied vanaf Castricum, via de zuidgrens van Graft-De Rijk en de noordgrenzen van Beemster en Zeevang tot het Markermeer en alles ten noorden daar van, inclusief Texel. De regio is aan drie kanten omringd door water: de Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer en Markermeer. Op 1 januari 2019 omvat de regio 17 gemeenten met totaal circa 649.500 inwoners. In de regio zijn vier gemeenten met meer dan 50.000 inwoners: Alkmaar, Den Helder, Heerhugowaard en Hoorn. Mijngemeente.vrnhn.nl geeft inzicht in de incidenten, die plaatsgevonden hebben in de gemeenten binnen de regio.

Mijngemeente

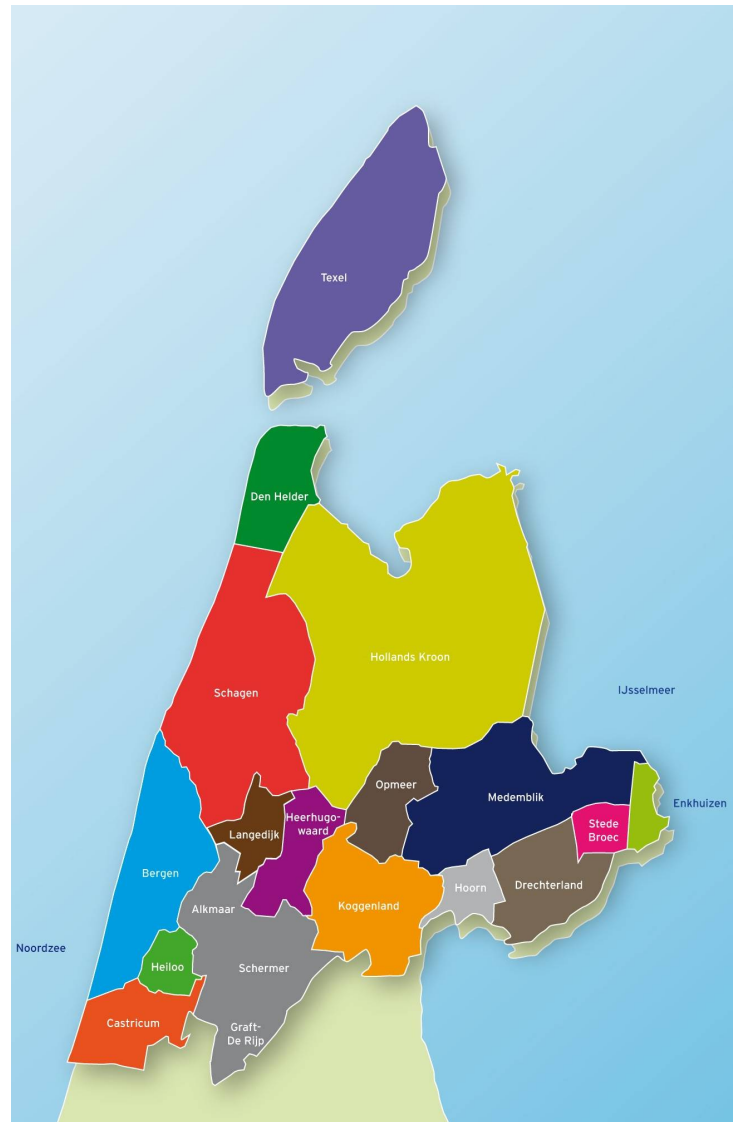
Bijzondere kenmerken

- Veerbootverbinding naar Texel.
- De afsluitdijk en dijk Enkhuizen-Lelystad/ Houtribdijk.
- Een relatief intensief wegennetwerk waaronder de A7 Amsterdam/ Groningen en de A9/N9 Amsterdam/ Alkmaar/ Den Helder.
- Twee luchthavens: Maritiem Vliegveld De Kooij in Den Helder en Texel International Airport en drie kleinschalige (zweef-) vliegvelden.
- Een tweetal sluizen voor scheepsvaart: Den Oever/ Stevinsluizen en Enkhuizen/ Krabbersgatluizen.
- Langs de Noordzee liggen omvangrijke en brede duingebieden.
- Twee zeedijken als primaire kering.

Opvallendste (risicovolle) inrichtingen

- De Onderzoeklocatie Petten (OLP), met twee nucleaire onderzoeksbedrijven NRG (hoge flux reactor) en Curium en twee energie-duurzaamheidsbedrijven JRC (Europese Commissie) en TNO/ECN.
- De Marinehaven Nieuwe Haven en het Militair Vliegveld/Den Helder Airport (offshore - civiel) in Den Helder.
- Het gasbehandel- en ontvangstcomplex NAM in Den Helder, gasbehandeling- en compressie-stations Gasunie in Anna Paulowna en Wieringermeer en de gasbehandel- en compressie-installaties TAQA in Alkmaar en Bergen.
- Overige bedrijven die onder de werkingssfeer vallen van het BRZO: Action, FinCo (Gulf Oil) en gashandel Zoon.
- Overige inrichtingen staan vermeld op www.risicokaart.nl.

Risicokaart

Regio-overstijgende risico's

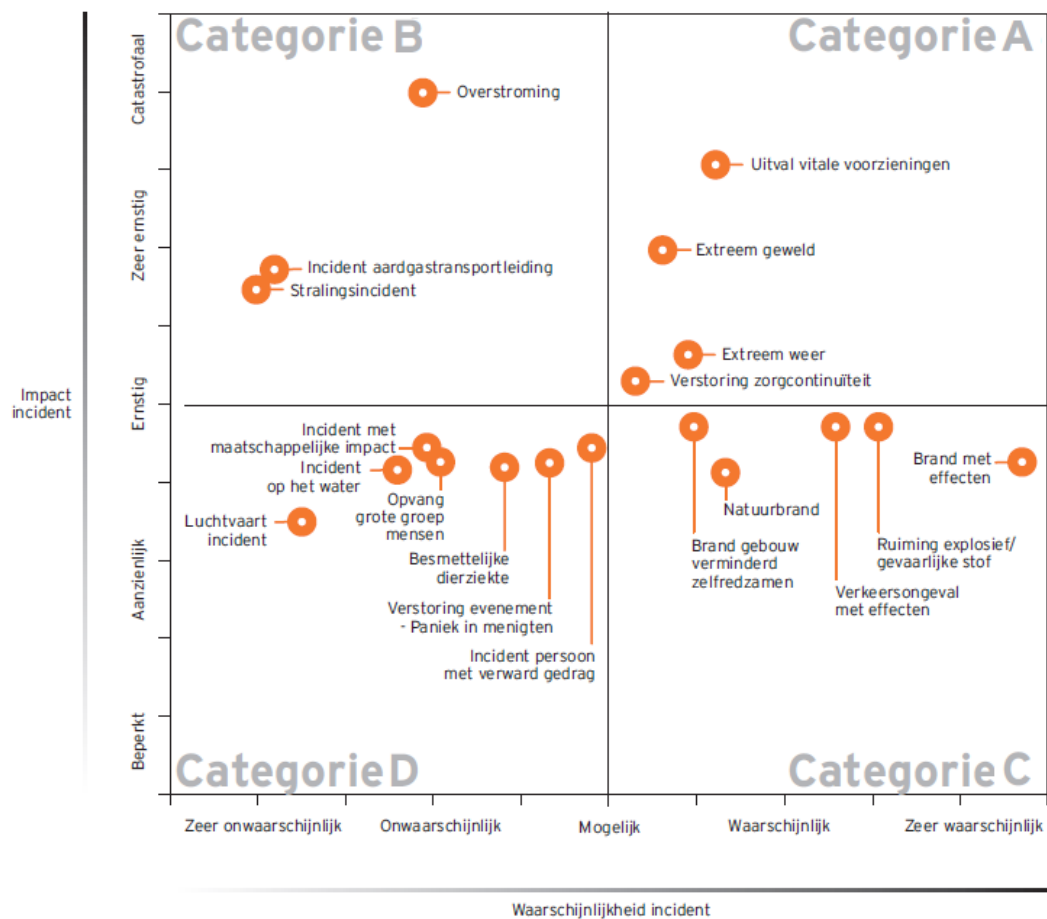
De mogelijke regio-overstijgende risico's vanuit andere regio's komen overeen met de risico's die we ook in de eigen regio zien. Bijvoorbeeld luchtvaartongevallen, een grote brand met emissie van gevaarlijke stoffen en natuurbranden.

Evenementen

Binnen de regio worden veel evenementen georganiseerd, zoals de Marinedagen in Den Helder, de Texel Airshow, Koningsdag, en diverse grootschalige muziektfestivals.

Risicoprofiel

De risico-inventarisatie, GRIP-analyse en risicoanalyse geven samen het onderstaande risicoprofiel.

Op de volgende pagina's worden de risico's per categorie toegelicht. De impact, voorbeelden en voltooide maatregelen van de incidenttypen worden hier beschreven.

Categorie A

Binnen Categorie A van het risicoprofiel vallen de volgende incidenttypen:

- Uitval vitale voorzieningen
- Extreem geweld
- Extreem weer
- Verstoring zorgcontinuïteit

Uitval vitale voorzieningen

Bij uitval vitale voorzieningen is een langdurige, grootschalige uitval van elektriciteit als scenario gebruikt. De keteneffecten zijn verstrekkend. De afhankelijkheid van de elektriciteit wordt steeds groter. Door de energietransitie, lokale energieopwekking en de bouw van bijvoorbeeld grote datacenters in Noord Holland wordt de energievoorziening steeds complexer.

Impact

Territoriale veiligheid: Bij grensoverschrijdende uitval en/ of cyberaanval als oorzaak.

Fysieke veiligheid: Mogelijk slachtoffers door keteneffecten, telecommunicatie en ICT vallen uit, er ontstaan problemen in het verkeer en op het spoor, stilvallen bedrijfsprocessen en betalingssystemen. Alarmering en communicatie van hulpdiensten komt in gevaar, zorginstellingen komen in de problemen.

Economische veiligheid: Stagneren bedrijfsprocessen en bedrijfs – en betalingssystemen, impact op de toeristische sector.

Ecologische veiligheid: Lozing van stoffen bij stagneren bedrijfsprocessen, affakkelen, overstort rioolwater.

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke onrust afhankelijk van de omvang en tijdsduur van de uitval en weersomstandigheden, crisiscommunicatie is moeizaam.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Uitval bewaking en klimaatsystemen bij musea.

Voltooide maatregelen

- Informatiekaart uitval elektriciteit
- Noodcommunicatienet
- Op rijksniveau aandacht voor de bescherming van vitale infrastructuur.

Voorbeelden

- Storing KPN en uitval 112 2019
- Storing luchtverkeersleiding Schiphol 2018
- Stroomstoringen Noord-Holland 2017 en 2015

Extreem geweld

Terrorisme, extremisme en radicalisering zijn thema's die onder grote belangstelling staan, landelijk, maar ook regionaal. Bij het bestrijden van een aanslag maakt het niet uit of die aanslag vanuit een bepaalde ideologie is gepleegd of dat het geweld plaatsvindt vanuit een andere grondslag. Daarom wordt de term extreem geweld aangehouden. Het grote verschil met een 'klassiek incident' is het risico op een vervolgaanslag, de gevaarstelling en maatschappelijke impact. Mogelijke oorzaken of triggers zijn idealisme, economische situatie, inmenging van de Nederlandse overheid in buitenlandse ideologische brandhaarden, Lone wolf acties of aanslagen in andere landen.

Impact

Territoriale veiligheid: Bij oorzaken vanuit het buitenland.

Fysieke veiligheid: Mogelijk meerdere tot velen doden en gewonden. Niet gewonden kunnen getraumatiseerd zijn.

Economische veiligheid: Afhankelijke van de locatie, sluiting van openbare ruimte.

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke ontredde en angst, veel media aandacht, zowel nationaal als internationaal. Afhankelijk van de achtergrond invloed op de politieke stabiliteit.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Cultureel erfgoed kan doelwit zijn van extreem geweld en/ of beschadigd raken.

Voltooide maatregelen

- Multiscenariokaart extreem geweld
- Terrorisme gevolgbestrijdingsoefeningen 2018

Voorbeelden

- Schietpartij Lone Wolf Utrecht 2019
- Steekpartij Amsterdam CS 2018
- Aanslag luchthaven van Zaventem (B) 2016
- Schietpartij Alphen aan den Rijn 2011

Extreem weer

Extreme weeromstandigheden zijn beperkt te voorspellen en kunnen het maatschappelijk leven erg verstoren. De regio wordt grotendeels omringd door water, waardoor uitschieters in temperatuur worden gedempt. De kans op windhozen en ijzel is echter groter. Als gevolg van klimaatverandering neemt frequentie en vorm van extreem weer toe.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Tijdens extreme hitte of koude overlijden meer mensen, vooral onder de kwetsbare groepen van de bevolking.

Economische veiligheid: Verloren gaan van oogst, problemen met bevoorrading en hierdoor tekorten.

Ecologische veiligheid: Schade aan de natuur.

Sociale en politieke stabiliteit: Verstoring van het (openbaar) vervoer en problemen met de vitale infrastructuur, verstoring maatschappelijk.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Afhankelijk van het weertype en locatie, schade aan gebouwen en collecties.

Voltooide maatregelen

- Verschillende organisaties geven informatie bij extreme weer.
- Stedenbouwkundig is meer aandacht voor klimaatomstandigheden.

Voorbeelden

- Hitte 2019
- Droogte 2018
- Sneeuwstorm 2015

Verstoring zorgcontinuïteit

Het niet kunnen voorzien in verantwoorde zorg door meerdere zorginstellingen wordt als een bedreiging voor de volksgezondheid gezien. Een bedreiging van de zorgcontinuïteit kan veroorzaakt worden door verschillende oorzaken. Een ziektegolf (griep epidemie), tekort aan personeel, de sluiting van de locatie, de uitval van vitale voorzieningen, uitbraak infectieziekten, een groot incident en/ of demografische ontwikkelingen (het ouder worden van mensen).

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Niet alle patiënten worden opgenomen, uitstellen van operaties, overbelaste spoedeisende hulp en/of overplaatsingen, overbelasting van de mantelzorg, de huisartsen, thuiszorg en het ambulancevervoer.

Economische veiligheid: Uitval van werknemers

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke onrust, verstoring van de openbare orde en veiligheid, politieke vragen.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Ketenregie en samenwerkingsafspraken met de acute ketenpartners.
- Project 'Grip op griep'
- Situatiebeeld LCMS (GHOR)

Voorbeelden

- Faillissement ziekenhuizen 2018
- Griepgolf 2018
- Gesprongen waterleiding VUmc 2015

Categorie B

Binnen Categorie B van het risicoprofiel vallen de volgende incidenttypen:

- Overstroming
- Incident aardgastransportleiding
- Stralingsincident

Overstroming

Aan drie zijden omringd door water is Veiligheidsregio Noord-Holland Noord een bijzondere regio. Een overstroming kan plaatsvinden vanuit de Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer/Markermeer of een dijkdoorbraak van een polder. De kans op een overstroming wordt mede beïnvloed door klimaatverandering, stijging van de zeespiegel en extreem weer (nat en droog).

Impact

Territoriale veiligheid: Voor lange tijd onbewoonbaar raken van een gebied, gevolgen ook ver buiten direct getroffen gebied merkbaar.

Fysieke veiligheid: Doden en gewonden, evacuaties, gebrek aan primaire levensbehoeftes.

Economische veiligheid: Economische schade, faillissementen.

Ecologische veiligheid: Ecologische schade, afhankelijk van de locatie.

Sociale en politieke stabiliteit: Keteneffecten uitval vitale infrastructuur, wegen onbegaanbaar. Maatschappelijke onrust.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Culturele schade, afhankelijk van de locatie.

Voltooide maatregelen

- Interregionaal project 'Wateroverlast en overstroming'
- Interregionale en internationale oefeningen
- Samenwerking in 'Meerlaagsveiligheid' (Dijk op orde, ruimtelijke inrichting, crisisbeheersing)

Voorbeelden

- Dijkdoorbraak Wilnis 2003
- Watersnoodramp 1953

Incident aardgastransportleiding

Specifiek voor de regio zijn de vele kilometers hogedruk aardgastransportleidingen, ook van en naar het buitenland, en de inrichtingen die hiermee samen hangen. De NAM in Den Helder, de gasbehandel- en compressie-installaties van de Gasunie in Anna Paulowna en Wieringermeer en TAQA in Alkmaar en Bergen. Beschadiging van leidingen kan optreden tijdens werkzaamheden of door technisch falen. Afhankelijk van de situatie kan vrijkomend gas exploderen of ontstaat een fakkelbrand.

Impact

Territoriale veiligheid: Als schakel in de gasrotonde van Europa zijn internationale gevolgen mogelijk.

Fysieke veiligheid: Doden en gewonden, instortingen en secundaire branden in een gebied tot honderden meters. Oorverdovend lawaai.

Economische veiligheid: Economische schade, leveringsproblemen afhankelijk van de locatie

Ecologische veiligheid: Ecologische schade, afhankelijk van de locatie.

Sociale en politieke stabiliteit: Afhankelijk van de locatie keteneffecten. Maatschappelijke onrust.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Culturele schade, afhankelijk van de locatie.

Voltooide maatregelen

- Rampbestrijdingsplannen Gasunie/ NAM/ TAQA
- Grootschalige oefeningen

Voorbeelden

- Gaslekage Callantsoog 2018
- Gaslekage Alkmaar 2017
- Gasexplosie Gellingen (B) 2006

Stralingsincident

Op het terrein van het Onderzoekslocatie Petten (OLP) staat één reactor, de 'Hoge Flux Reactor' (HFR). De nieuw te bouwen reactor 'Pallas' vervangt in de toekomst de HFR. Op het Marineterrein in Den Helder kunnen onderzeeboten aanwezig zijn met een kernaandrijving. In geval van een ongeval in de kernreactor of tijdens het transport kunnen radioactieve stoffen vrijkomen.

Impact

Territoriale veiligheid: Door besmetting kan een gebied beperkt worden gebruikt.

Fysieke veiligheid: De kans op acute dodelijke slachtoffers is marginaal, wel kans op stralingsziekte en ontwikkeling kanker. Mogelijk krijgen mensen last van psychische klachten. Bij spontane evacuatie is er kans op ongevallen met slachtoffers.

Economische veiligheid: Leveringsproblemen isotopen, besmetting van landbouwgronden, impact op de toeristische sector.

Ecologische veiligheid: Besmetting van omliggende natuurgebieden.

Sociale en politieke stabiliteit: Afhankelijk van de locatie keteneffecten. Maatschappelijke onrust.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Rampbestrijdingsplan OLP
- Predistributie Jodiumprofylaxe

Voorbeelden

- Kleine incidenten in het verleden: lekkage koelwater 2018, lekkage en verontreiniging 2012.
- Incidenten zoals in Fukushima en Tsjernobyl zijn van een totaal andere grootte.

Categorie C

Binnen Categorie C van het risicoprofiel vallen de volgende incidenttypen:

- Brand gebouw verminderd zelfredzamen
- Natuurbrand
- Brand met effecten
- Verkeersongeval met effecten
- Ruiming explosief/ gevaarlijke stof

Brand gebouw verminderd zelfredzamen

Binnen de regio bevinden zich een groot aantal gebouwen waar niet of verminderd zelfredzame personen wonen. Dit kunnen gewone woongebouwen zijn of gebouwen bedoeld voor zorg. Gebouwen waar zorg verleend wordt moeten voldoen aan extra voorwaarden op het gebied van brandveiligheid, gewone woongebouwen niet. Adequate hulp staat onder druk doordat personeel vaak beperkt aanwezig is en rookverspreiding te verwachten is door het falen van voorzieningen.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Doden en gewonden

Economische veiligheid: Rook- en waterschade in het gebouw.

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Opvang bewoners, maatschappelijke en bestuurlijke onrust.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Controle en handhaving
- Brandveilig leven activiteiten

Voorbeelden

- Brand ziekenhuis Den Helder 2017
- Brand zorgcentrum Hoorn 2017

Natuurbrand

De natuurgebieden langs de Noordzee zijn gevoelig voor grote bos- en duinbranden. Door droogte (klimaatverandering) neemt het risico toe. Langs de gehele kust zijn dorpen en recreatiegelegenheden gevestigd met kwetsbare objecten. De ervaring heeft geleerd dat de brandbestrijding en evacuatie moeizame en tijdrovende bezigheden zijn.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Ontruiming, gewonden

Economische veiligheid: Inkomstenderving recreatiebedrijven.

Ecologische veiligheid: Verlies bos- en heidegebied.

Sociale en politieke stabiliteit: maatschappelijke onrust bij brandstichting

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Incidentbestrijdingsplan Natuurbranden
- Aanschaf natuurbrandbestrijdingsvoertuigen
- Waterputten geslagen
- Samenwerking met gebiedsbeheerders geïntensiveerd

Voorbeelden

- Duinbranden rondom Bergen en Schoorl 2009, 2010 en 2011

Brand met effecten

De meeste GRIP incidenten in onze regio hebben betrekking op branden met een effectgebied. Dit zijn branden met een grote rookontwikkeling, gevaarlijke stoffen en/ of asbestverspreiding. Mogelijke oorzaken zijn menselijk handelen, technisch falen of weersomstandigheden. De omvang van een brand is afhankelijk van aanwezige brandbare materialen en het al dan niet werken van preventieve maatregelen. Plaatsing binnen het risicoprofiel is bepaald vanuit de analyse van GRIP incidenten over de afgelopen 10 jaar.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Mogelijk gewonden door rookinhalatie.

Economische veiligheid: Sluiting van omliggende bedrijven, vernietiging van gewassen.

Ecologische veiligheid: Vervuiling in de omgeving

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke onrust en angst, advies om ramen en deuren te sluiten en/of evacuatie, verstoring van de openbare orde en veiligheid. Vragen over de vergunningverlening en handhaving bij het getroffen pand.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Mogelijke rookschade indien aanwezig binnen het effectgebied.

Voltooide maatregelen

- Instant magazine Asbest
- Toezicht door RUD
- Keten oefening 2018
- Crisiscommunicatie, sirenes en NL Alert

Voorbeelden

- Brand schuren Oudkarspel met asbest 2019
- Brand loodsen Wijdenes met asbest 2018
- Brand industriegebouw Zwaag 2018

Verkeersongeval met effecten

Binnen de regio liggen meerdere provinciale wegen en wegen langs water. Alcoholgebruik en te snel rijden zijn een landelijk gegeven. Ongevallen hebben hierdoor al snel ernstige gevolgen. Met name bij betrokkenheid van jongeren of buitenlandse werknemers ontstaat de behoefte aan coördinatie en communicatie. De impact op lokale gemeenschappen kan eveneens groot zijn. Grote ongevallen buiten de regio, waarbij meerdere inwoners van de regio betrokken zijn (ramp op afstand) vraagt bijzondere inzet. Plaatsing binnen het risicoprofiel is bepaald vanuit de analyse van GRIP incidenten over de afgelopen 10 jaar.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: doden en gewonden

Economische veiligheid: -

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Impact op een gemeenschap

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Opleiden en oefenen (mono-) disciplines
- Procedures (mono-) disciplines

Voorbeelden

- Vier personen overleden bij auto te water Obdam 2019
- Drie jongeren overleden ongeval Anna Paulowna 2018
- Hoogwerker van vrachtauto gevallen N9 2018

Ruiming explosief/ gevaarlijke stof

Ongevallen met gevaarlijke stoffen kunnen voorkomen bij bedrijven of bij het transport van gevaarlijke stoffen. In toenemende mate is echter ook sprake van ontmanteling van illegale drugslaboratoria en afvaldumpingen. Bij de vonst van explosieven uit de Tweede Wereldoorlog, bij verzamelaars of bij melding van verdachte pakketjes bestaat gevaar voor de hulpverleners en daarnaast kans op maatschappelijke onrust. Bij de afhandeling van deze incidenten ligt een grote taak bij de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD). Plaatsing binnen het risicoprofiel is bepaald vanuit de analyse van GRIP incidenten over de afgelopen 10 jaar.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: doden en gewonden

Economische veiligheid: -

Ecologische veiligheid: afhankelijk van de locatie en betrokken stof

Sociale en politieke stabiliteit: mogelijk maatschappelijke onrust

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Opleiden en oefenen (mono-) disciplines
- Procedures (mono-) disciplines

Voorbeelden

- Onwelwording personen Obdam 2019
- Brand bestelbus gevaarlijke stoffen Hoorn 2018
- 'Chloor' lekkage Texel 2017 Texel
- Woning met explosieven Den Helder 2013

Categorie D

Binnen Categorie D van het risicoprofiel vallen de volgende incidenttypen:

- Incident persoon met verward gedrag
- Verstoring evenement - Paniek in menigten
- Besmettelijke dierziekte
- Opvang grote groep mensen
- Incident maatschappelijke impact
- Incident op het water
- Luchtvaartincident

Incident persoon met verward gedrag

Incidenten met personen met verward gedrag komen steeds meer voor in de regio. Als oorzaak wordt de veranderende maatschappij en tekort aan (geestelijke) gezondheidszorg genoemd. Hulpdiensten worden zich daarnaast steeds bewuster van mogelijke gevaarstelling, waardoor incidenten eerder multidisciplinair worden bestreden. Plaatsing binnen het risicoprofiel is bepaald vanuit de analyse van GRIP incidenten over de afgelopen 10 jaar.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: gevaar voor de betrokken persoon en de omgeving indien bedreigd wordt met gasontploffing, brandstichting en/ of geweld.

Economische veiligheid: -

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: mogelijk onrust in de omgeving

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Planvorming en nieuwsbrief 'Personen met verward gedrag'
- GGZ Crisisdienst auto, Diligence

Voorbeelden

- Diverse incidenten met personen met verward gedrag in de regio

Verstoring evenement - Paniek in menigten

Paniek in menigten kan ontstaan indien een grote groep mensen zich bevindt in een te kleine omgeving. Mensen raken in paniek, komen hierdoor in de verdrukking en/ of worden onder de voet gelopen. Paniek in menigten kan ook ontstaan na een (dreigend) incident. Grote evenementen, maar ook demonstraties en andere manifestaties zijn risicovolle omstandigheden. De oorzaak of trigger kan een incident of aanslag zijn, de dreiging hiervan, een schrikreactie of snel veranderende weersomstandigheden.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Door verstikking en het onder de voet lopen kunnen mensen overlijden of ernstig gewond raken.

Economische veiligheid: -

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke onrust, onzekerheid betrokkenen en familie. Overbelasting telefoonnet. Vragen over veiligheid, schuldvraag en vergunningverlening.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Evenementenbeleid en gebruik evenementenkalender

Voorbeelden

- Verdrukking disco Schagen 2018
- Dam-schreeuwer 2010
- Love parade drama Duisburg (D) 2010

Besmettelijke dierziekte

Besmettelijke dierziekten zijn een jaarlijks terugkerend fenomeen. Mensen en/of dieren uit een ander besmet gebied, overdracht door wilde dieren of slechte hygiëne kunnen overdracht veroorzaken. Besmettelijke dierziekten kennen verschillende verschijningsvormen en veel slachtoffergroepen (bacterieel, virus, zoönose, vee, pluimvee, wild). Sommige dierziekten zijn overdraagbaar op de mens. Binnen de regio vindt weinig intensieve veeteelt plaats.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Bij een uitbraak kunnen mensen ziek worden.

Economische veiligheid: Beperken van de bewegingsvrijheid heeft financiële gevolgen voor betrokken bedrijven, leveranciers en afnemers. Ook de toeristische sector kan worden getroffen.

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Vragen over veiligheid, gezondheid en lange termijn gevolgen, emotie en maatschappelijke onrust bij ruiming.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Regie ligt bij het Ministerie van Landbouw of het Ministerie van Economische Zaken.
- Landelijke of regionale maatregelen worden ingesteld bij een uitbraak.

Voorbeelden

- Vogelgriep H5N8 2016
- Q-koorts 2010

Opvang grote groep mensen

Bij kleine incidenten kunnen mensen vaak bij familie of vrienden terecht. Bij grote incidenten of crisis is georganiseerde opvang noodzakelijk. Afhankelijk van het soort crisis is hiervoor wel of geen voorbereidingstijd beschikbaar. Opvang kan voor langere tijd noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld bij een overstroming, hierbij kan ook gedacht worden aan opvang vanuit een andere regio. Naast acute opvang gaat het hierbij ook over alle aansluitende processen.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: -

Economische veiligheid: Opvang locaties niet meer beschikbaar voor andere activiteiten.

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke onrust, vragen over veiligheid bij vreemdelingen. Betrokkenen kunnen zich in de steek gelaten voelen.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Het opvangen van grote groepen mensen is een bevolkingszorgproces.
- Meerdere gemeenten in de regio hebben ter voorbereiding opvanglocaties aangewezen.

Voorbeelden

- Ontruiming Fort Oranje 2017
- Vluchtelingencrisis 2015
- Gasexplosie Diemen 2014

Incident maatschappelijke impact

Incidenten met een grote maatschappelijke impact kenmerken zich door veel media-aandacht, onder de bevolking ontstaat onrust en er kunnen burgeracties ontstaan. Bij dit type incidenten bestaat de behoefte aan een gecoördineerde aanpak. De verantwoordelijkheid ligt bij gemeenten, met een grote rol voor de GGD. Bij de aanpak kan spanning ontstaan tussen de behoefte aan informatie, privacy en het onderzoeksbelang van het OM. Ook fysieke incidenten kunnen uitmonden in een incident met maatschappelijke impact.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Psychische impact op direct betrokkenen, maar ook op de omgeving.

Economische veiligheid: Impact op de betrokken bedrijfstak.

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke onrust.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Veelal gaat het om strafbare feiten, in deze situaties is de driehoek van OM-burgemeester-politie dominant.
- Pilot regionale aanpak

Voorbeelden

- Zoektocht Ruben en Julian 2013
- Project X Haren 2012
- Zedenzaak Amsterdam 2010

Incident op het water

De regio wordt omgeven door de Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer en Markermeer. Daarnaast kennen we het nodige binnenwater. De afgelopen jaren wordt het drukker op het water door toename van de recreatievaart, beroepsvaart en ook de 'Witte vloot'. Daarnaast is er de bootverbinding naar Texel. Bij een aanvaring tussen schepen zijn veel partijen betrokken bij de hulpverlening. Complicerende factor daarbij is de slechte bereikbaarheid van de locatie.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Doden, gewonden en vermisten.

Economische veiligheid: Stremming vaargeul.

Ecologische veiligheid: Milieuvervuiling door het vrijkomen van gevaarlijke stoffen.

Sociale en politieke stabiliteit: -

Veiligheid van cultureel erfgoed: Schade aan historische vloot.

Voltooide maatregelen

- Interregionale planvorming Noordzee, Waddenzee en IJsselmeer
- Samij/ CRW oefening 2018
- Nautisch risicoprofiel IJselmeergebied
- Oefening Livex/ Marex (ontruiming passagiersschepen)

Voorbeelden

- Verloren containers 2019
- Incident partyboot Egmond 2017
- Gebroken mast (3 doden) 2016
- Gezonken zeilboot (32 kinderen geëvacueerd) 2007

Luchtvaartincident

In Noord-Holland Noord liggen twee luchthavens. Maritiem Vliegveld De Kooy (MVKK, Den Helder Airport) en Texel International Airport. Daarnaast zijn er drie kleinschalige (zweef)vliegvelden (Wieringermeer, Slootdorp en Castricum). Tevens vinden veel vliegbewegingen plaats boven de regio.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Doden en gewonden.

Economische veiligheid: Stremming van de luchthaven.

Ecologische veiligheid: Milieuvervuiling door brandstof en/of lading.

Sociale en politieke stabiliteit: Politieke discussie over oorzaak, mogelijk vragen over incidentbestrijding.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Rampbestrijdingsplan De Kooy/ Den Helder Airport
- Tabletop oefening Texel Air Show 2018.
- Luchthavens De Kooy en Texel beschikken over een luchthavenbrandweer.

Voorbeelden

- Turkish Airlines 2009
- Dakota Waddenzee 1996
- Eindhoven 1996

Onderbouwing

Natuurlijke omgeving

Het thema 'Natuurlijke omgeving' gaat over de fysieke natuurlijke omgeving, maar ook over de risico's met een natuurlijke oorzaak, zoals overstromingen.

Ontwikkelingen

- Klimaatverandering en de gevolgen hiervan:
- Stijgende zeewaterspiegel
- Extreme neerslag en ijsvorming
- Extreme droogte, extreme kou of hitte
- Opkomst van uitheemse planten, dieren en ziekten

In het risicoprofiel

- **Overstroming**
Scenario: Dijkdoorbraak primaire waterkering
- **Natuurbrand**
Scenario: Grote brand in het duingebied
- **Extreem weer**
Scenario: Extreem winterweer
- **Besmettelijke dierziekte**
Scenario: Uitbraak besmettelijke dierziekte

Niet in het risicoprofiel

- **Aardbevingen**
Tussen Alkmaar en Bergen hebben zich in het verleden enkele kleine aardbevingen voorgedaan. De maximale beving was 3,2 op de schaal van Richter. De kans is aanwezig dat zich opnieuw aardbevingen voordoen. Enige maatschappelijke onrust is te verwachten, maar de waarschijnlijkheid en fysieke gevolgen zijn heel klein. Samen met Veiligheidsregio Zaanstreek- Waterland wordt gewerkt aan een nader invulling van risico- en crisiscommunicatie.
- **Plagen**
De opkomst van exoten door klimaatverandering wordt als aandachtspunt benoemd. Op dit moment is blauwalg een actueel onderwerp, hierop worden voldoende maatregelen genomen door onder andere het Hoogheemraadschap en risicocommunicatie door onder andere de GGD en het Hoogheemraadschap.

Gebouwde omgeving

Het thema 'Gebouwde omgeving' heeft betrekking op het bouwen en gebruik van gebouwen en kunstwerken.

Ontwikkelingen

- Het eindigen van de levensduur van bouwwerken.
- Constatering van meer bouwfouten en vraagtekens bij de (constructieve) veiligheid.
- Gebrekkige kennis en de druk om steeds goedkoper te bouwen.
- Deregulering, privatisering en veranderende regelgeving.
- Demografische veranderingen, mensen worden ouder en blijven langer thuis wonen.
- Klimaatverandering en energietransitie, energiezuinig bouwen en de plaatsing van zonnepanelen.

In het risicoprofiel

- **Brand gebouw verminderd zelfredzamen**
Scenario: Brand in een gebouw met niet of verminderd zelfredzame personen
- **Brand met effecten**
Scenario: Brand in opslag gevaarlijke stoffen <10 ton

Niet in het risicoprofiel

- **Brand in hoge gebouwen**
In de regio zijn nauwelijks gebouwen boven de 70 meter of lager dan niveau -3. Daarnaast wijkt de inzet in dit soort gebouwen ook nauwelijks af van de dagelijkse werkzaamheden.
- **Instortingen van grote gebouwen en kunstwerken**
De veiligheidsregio kan weinig invloed uitoefenen op dit risico. Voor de bestrijding van incidenten zijn landelijk specialistische teams beschikbaar. Recent zijn wel vragen gesteld over de staat van bruggen en viaducten. Naar aanleiding hiervan wordt door RWS nader onderzoek gedaan.

Technologische omgeving

Het thema 'Technologische omgeving' heeft betrekking op incidenten met gevaarlijke stoffen. Het gaat hierbij om brandbare, explosieve, giftige en radioactieve stoffen.

Ontwikkelingen

- Ontwikkelingen in de technologische omgeving gaan steeds sneller.
- Grotere afhankelijkheid van technologische voorzieningen en hierdoor een kwetsbaardere samenleving.
- Besturings- en veiligheidssystemen zijn in grote mate afhankelijk van stroom- en ICT voorzieningen.

In het risicoprofiel

- **Stralingsincident**
Scenario: Emissie radioactieve stoffen
- **Incident aardgastransportleiding**
Scenario: Breuk en fakkel aardgastransportleiding
- **Ruiming explosief/ gevaarlijke stof**
Opname in het risicoprofiel vanuit de analyse van GRIP incidenten over de afgelopen 10 jaar.

Niet in het risicoprofiel

- Alle gedefinieerde crisistypen binnen het thema 'Technologische omgeving' worden opgenomen in het risicoprofiel.

Vitale infrastructuur

Het thema 'Vitale infrastructuur' heeft betrekking op de uitval van voorzieningen voor een ongestoord leven. Voorbeelden zijn de uitval van elektriciteit of drinkwatervoorziening.

Ontwikkelingen

- Groter wordende afhankelijkheid van technologische voorzieningen, de samenleving is kwetsbaarder.
- De snelheid van ontwikkelingen is hoog (bijvoorbeeld kunstmatige intelligentie).
- Cybercriminaliteit in combinatie met het 'internet of things' zijn een bedreiging van de veiligheid.
- De kans op storingen in het (Europese) elektriciteitsnetwerk wordt groter. (Storingen, overbelasting, effecten van een zonnestorm, internationale politieke inmenging).
- Aansturing van bedrijfsprocessen verloopt tevens vaak via datacommunicatie.

In het risicoprofiel

- **Uitval vitale voorzieningen**

Scenario: Uitval elektriciteit

Verstoring telecommunicatie en ICT is meegenomen als keteneffect van uitval elektriciteit. Uitval heeft consequenties voor communicatie, uitval van internet, (mobiele) telefoon, C2000, LCMS, NL Alert, enzovoort.

Cyber en digitale ontwrichting kennen vele mogelijke effecten, van verstoring vitale infrastructuur, uitval van (data) communicatie tot het falen van technologische installaties. In het licht van de mogelijk ernstige gevolgen van digitale ontwrichting en de afstemming tijdens cybergevolgbestrijding ligt hier een regierol voor de veiligheidsregio. In het regionaal risicoprofiel valt cyber onder de noemer 'Uitval vitale infrastructuur', tevens vormt cyber één van de thema's binnen het project nieuwe crises. Preparatie op cybercrime is vooral de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven.

Niet in het risicoprofiel

- **Verstoring drinkwatervoorziening**
Crisiscommunicatie en het (beperkt) voorzien in nooddrinkwater zijn geregeld. Alleen bij langdurige uitval of bij uitval in meerdere gemeentes tegelijkertijd ontstaan grotere problemen.
- **Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering**
- **Verstoring afvalverwerking**
- **Verstoring voedselvoorziening**
Deze scenario's worden door de experts minder relevant geacht. De kans, effecten en beïnvloedingsmaatregelen zijn minimaal.

Verkeer en vervoer

Het thema 'Verkeer en vervoer' heeft betrekking op het vervoer door de lucht en over weg, spoor en water. Incidenten zijn de meest voorkomende oorzaak van verstoringen. Andere oorzaken zijn bijvoorbeeld extreme weersomstandigheden of stakingen.

Ontwikkelingen

- Toenemende drukte op de weg, het water en het spoor.
- Nieuwe vervoersmiddelen, zoals elektrische auto's, drones, e-bikes en grotere vrachtwagens.
- Zelfrijdende vervoersmiddelen.
- Vele hulpmiddelen in voertuigen leiden tot een lagere zelfredzaamheid van mensen (bij uitval).
- Gebruik van andere brandstoffen, zoals elektriciteit, LNG, CNG en waterstof.

In het risicoprofiel

- **Luchtvaartincident**
Scenario: Luchtvaartincident klein passagiersvliegtuig
- **Incident op het water**
Scenario: Aanvaring cruise- en vrachtschip
- **Verkeersongeval met effecten:** Opname in het risicoprofiel vanuit de analyse van GRIP incidenten over de afgelopen 10 jaar.

Niet in het risicoprofiel

- **Incidenten in tunnels**
In de regio Noord-Holland Noord liggen geen tunnels. Wel is er een grote onderdoorgang in de N307 bij Hoogkarspel. Bij de opening van de onderdoorgang in 2018 is geoefend door de hulpdiensten. Door de geringe kans en effecten van een incident wordt deze niet opgenomen in het Risicoprofiel.

Gezondheid

Het thema 'Gezondheid' heeft betrekking op de impact van virussen, infecties en bacteriën op de lichamelijke gezondheid van mensen. Het gaat niet om de gevolgen van incidenten.

Ontwikkelingen

- Antibioticaresistentie
- Tekort aan (geestelijke) gezondheidszorg, toename van incidenten met verwarde personen.
- Langdurige griepperioden.
- Demografische ontwikkelingen, mensen worden ouder.
- Personeelstekorten in de zorg.

In het risicoprofiel

- **Verstoring zorgcontinuïteit**
Scenario: Tekort aan zorgpersoneel door griep epidemie.
- **Incident persoon met verward gedrag**
Opname in het risicoprofiel vanuit de analyse van GRIP incidenten over de afgelopen 10 jaar.

Niet in het risicoprofiel

- **Bedreiging volksgezondheid en ziektegolf**
De onder deze kopjes genoemde risico's worden gezien als 'business as usual'.
- **Antibioticaresistentie**
De experts hebben dit onderwerp extra benoemd. Met betrekking tot antibioticaresistentie ligt hier een taak voor de GGD en niet voor de veiligheidsregio. Het advies is dit punt te blijven monitoren.

Sociaal-maatschappelijke omgeving

Het thema 'Sociaal-maatschappelijke omgeving' heeft betrekking op situaties die een grote maatschappelijke en sociale impact tot gevolg hebben. Het gaat hierbij zowel om de zichtbare (demonstraties/ vernielingen) als in eerste instantie onzichtbare crises (groeienende onrust in de buurt).

Ontwikkelingen

- Sociale netwerken zijn aan het veranderen.
- Individualisering van de maatschappij, met vereenzaming en afname van hulpbereidheid tot gevolg.
- Minder tolerantie, grotere polarisatie en meer extremisme.
- De mogelijkheid om 'fakenieuws' realtime te maken kan een trigger zijn voor maatschappelijke onrust. (Net als overigens het gewone nieuws).
- Het afdwingen van (cultuur) veranderingen leidt tot extreme situaties (Zwarte Pietendiscussie/ grote grazers Oostvaardersdiersplassen) .
- Op sociale media wordt informatie beïnvloed door gegevens over de gebruiker. Door deze 'filterbubbels' bestaat het risico dat mensen geïsoleerd raken van andere standpunten.

In het risicoprofiel

- **Incident maatschappelijke impact**
Scenario: Grote zedenzaak
- **Opvang grote groep mensen**
Scenario: Evacuatie dreigende overstroming
- **Extreem geweld**
Scenario: Schietpartij
- **Verstoring evenement - Paniek in menigten**
Scenario: Verstoring evenement/ Paniek in menigten

Niet in het risicoprofiel

- **Verstoring openbare orde**
Hieronder verstaan de experts ook maatschappelijke ontwrichting, inclusief de gevolgen voor de sociale veiligheid. Geconstateerd wordt dat oorzaken en effecten bijna eindeloos zijn. In plaats van het algemene thema 'Verstoring openbare orde' worden de drie genoemde thema's opgenomen in het risicoprofiel. De experts benoemen tevens het onderscheid tussen een flitsramp en een crisis die een aanlooptijd kent.
- **Ondermijning**
Dit risico is benoemd in het Nationaal Veiligheidsprofiel. Experts zien dit niet als een risico dat in een regionaal risicoprofiel thuishoort. Thema's als buitenlandse beïnvloeding worden landelijk opgepakt. Lokaal kan wel sprake zijn van vermenging van de onderwereld met de bovenwereld. Op het gebied van criminele ondermijning loopt de aanpak via de politie, het OM en de gemeente.